

תמליל שיחתו של הרב הגאון ר' יוסף פטרוף שליט"א - נאמן בית מרן ראש הישיבה שליט"א, בענייני השעה

(השיחה נמסרה בחוג בית מצומצם ביום ראשון בערב, מוצאי חנוכה תשע"ג)

(הערות השוליים לא נאמרו בשיחה והם מדברי הכותב)

אספר רק דברים הידועים לי מכלי ראשון, אא"כ אציין אחרת. הכל התחיל לפני כשנה, בלילה אחד דוד שפירא קרא ללבין שיבוא לבין הרב שטיינמן, כשהגיע לבין ראה את הגרא"ל שותק ושפירא אמר בשמו ובנוכחותו שצריך להוסיף עוד כמה רבנים לוועדה וכבר הגר"ש ג"כ הסכים על זה. לבין עדכן את הגר"ש והוא אמר זאת להגר"ש, והגר"ש אמר: בנתיים לא לעשות שינויים, בפרט על הרקע של הבלאגן ביחס לעיתון 'משפחה'¹, הרב אלישיב ביקש מהגר"ש למסור לרב אפרתי להעביר את המסר הזה לגרא"ל, ואכן הגר"ש קרא לאפרתי לביתו לומר לו כן. אך לבין המשיך לקבל טלפונים מבית הרב שטיינמן השואלים: למה לא עושים מה שהראש ישיבה רוצה? שאל לבין: לא קיבלתם את השליחות של אפרתי? אמרו: לא. התקשרתי לאפרתי ושאלתי: העברת את המסר? אמר לי: אמרתי להם שהרב אמר ב' נקודות: א. אם רא"ל רוצה להוסיף רבנים, למה לא? ב. אבל אי אפשר עכשיו.² אך מבית הגרא"ל המשיכו ללחוץ כאילו לא קרה כלום.

ר' שמואל חשב על רעיון מסויים וקרא לר' נחמיה פרידלנדר הלומד עם הגרא"ל כל בוקר ומעיר אותו בבוקר, והעביר איתו מסר כלשהו להגרא"ל.³ בשלב מסויים ר' שמואל גם כתב מכתב וכתב בו לכבוד מרן שליט"א. אני לא ראיתי את המכתב, למיטב ידיעתי הוא נמצא אצל פרידלנדר,⁴ הרב פרידלנדר ביקש רשות מהגרא"ל לא להשאיר את המכתב בביתו כדי שזה לא יישאר אצל אנשים שונים.⁵ מאז נהיה שקט ויותר לא ביקש הגרא"ל כלום. כתוצאה מההבנות הללו גם עשו יום אחד אסיפה של ועדת רבנים, שם השתתף הרב אייכנשטיין כמשקיף, כי הגרא"ל רצה לצרף אותו לוועדה, וסוכם שיהיו עוד כמה פגישות כאלו. ואז התקשר אלי פרידלנדר ואמר לי שהכל בסדר. שאלתי אותו: גם דוד שפירא מודע לזה? ענה לי: כן, והכל בסדר.

אחרי כמה ימים התקשר אלי הרב פרידלנדר ואמר שהרב שטיינמן רוצה שהרב אייכנשטיין יגיע לר' שמואל. שאלתי אותו: "יש בעיה עם העיתון?", אמר לי: לא, עם העיתון הכל בסדר, אך הרב שטיינמן אמר שכיון שיש בחורים שמלבים מחלוקת וכו' (!!! - כותב השורות) הוא רוצה שהכל יהיה בתיאום עם ר' שמואל, ולשם כך רצונו שהרב אייכנשטיין יהיה איש קשר. ואכן הרב אייכנשטיין הגיע ואמר בשם הרב שטיינמן לשון זו (אדייק: איני זוכר עם פרידלנדר אמר את הלשון הזו או הרב אייכנשטיין): "אני לא רוצה לעשות ח"ו מחלוקת עם ר"ש, לא מגיע לי כן לעת זקנותי, ואם יוצר כן אני רוצה לפרוש מכל ענייני הציבור". אח"כ אמרתי להרב אייכנשטיין

¹ יודגש כי הנושא כאן הוא רק על הוספת רבנים לוועדה הרוחנית, איש לא דן בשלב זה על הדחת אי מי ממערכת העיתון ובודאי שלא מהוועדה הרוחנית. בענין זה כבר כתב מרן הגר"ש שליט"א במכתבו המפורסם כי שמע כמה פעמים מפי מרן הגר"ש זיע"א כי כל אלו שהתמנו ע"י מרן ראש הישיבה צוק"ל אין להחליפם.

² האם עשה הרב אפרתי כפי שנצטווה או הוסיף דברים מדיליה? לקורא הפרשנות.

³ כותב השורות גר בשכנות למשפחת פרידלנדר, ושמע מפי הרב פרידלנדר בעצמו כי לא הייתה זו שליחות רב פעמית, אלא הוא הולך מסרים בין שני גדולי ישראל כמה פעמים. גם מתוכן דברי הרב פטרוף כאן נראה כך.

⁴ כותב השורות שמע מפי הרב פרידלנדר, כי הוא מסר את המכתב לידי בנו והוא כעת ברשותו. לדבריו, המכתב נכתב בהערצה גדולה ובכבוד רב, פותח ב'לכבוד מרן שליט"א' ואף מסיים בביטויי הכנעה. כמו"כ אמר הרב פרידלנדר כי לא היו כלל זרים שראו את המכתב מלבדם, ומכאן תשובה לכל אלו ש'מספרים' בחוצות את תוכן המכתב.

⁵ כאן הולך הרב פטרוף על חבל דק ומשנה קלות מפני השלום, (וכפי שבכל מהלך השיחה הוא מאוד מאוד נזהר לא לפגוע באף אחד, וגם בדברים שהעוול בהם זועק לשמים הוא מתבטא ברמזים ובלשון עדינה ביותר). כותב השורות שמע מפי הרב נחמיה פרידלנדר בעצמו כי הגרא"ל הוא זה שביקש ממנו מיד עם תום קריאת המכתב כי יקחנו מהבית משום שיזה לא טוב שאנשים כאן יראו את זה. כדברים האלו שמע גיסו של כותב השורות מפי הרב פטרוף בעצמו.

בשם ר' שמואל שהוא אומר שאפשר לקיים פגישות ישירות בלא תיווכים, והוא העביר את הדברים לגרא"ל, וחזר אלי שהרב שטיינמן אומר שר' שמואל יבוא במוצ"ש בשעה 12, כי אז אין אף אחד בבית (! - כותב השורות). כשהוא חזר אלי זה היה ביום שישי אחה"צ, אמרתי לו: אני כרגע לא נמצא ליד ר"ש וקשה לי כעת לתפוס אותו, לא אספיק לארגן פגישה למוצ"ש זה, שיהיה בשבת הבאה, (אגב, ר"ש מאוד כעס עלי שלא הפכתי את העולם באותו יום שישי בפעם הראשונה לתפוס אותו ולארגן את זה אותו מוצ"ש, אכן פשעתי, לא האמנתי שהזמן פה כ"כ קריטי), אך שבת הבאה היה זה ליל שבועות, אמרתי לו: מסתמא מוצאי שבועות גם טוב, אך הוא בירר וחזר ואמר: לא, הרב שטיינמן ער בלילה ויהיה לו קשה, אז שיהיה מוצ"ש הבא. יום שני לאחר שבועות חזרתי אליו ואמרתי לו: זה בסדר מוצ"ש הקרוב?, חזר אלי הרב פרידלנדר ואמר לי: זה בסדר, ולקראת סוף השבוע נעמוד שוב בקשר. יום חמישי בבוקר חזרתי אליו ושאלתי: בסדר? אמר לי: מסודר.

אבל באותו יום אחה"צ עשו את המהפך. מי שיודע את המשמעות של זה, זרקו את ר"ש דויטש ור"צ פרידמן מהדירקטוריון ומינו תחתיים את שמעון גליק שהוא זרק את נתי גרוסמן. אך הפעולה הראשונה שעשו זה לזרוק את רש"ד ורצ"ד. בלילה התקשר אלי פרידלנדר ואמר לי 'הייתם נקיים, אני לא מודע לכל הסיפור הזה, חלילה אני לא קשור לכל זה, אין לי מושג מה קרה, אין לי שום הסבר, אני בטוח שהרב שטיינמן לא מודע לכל מה שקרה'; אמרתי לו: תעשה טובה, תברר, אמר לי: אני ינסה. אני כל השבת הייתי מאוד לא רגוע, כי ידעתי מה כלל ישראל היה אמור לקבל במוצ"ש ומה קיבל במקום זה. יום ראשון בבוקר התקשרתי לפרידלנדר ושאלתי: ביררת? ענה: אין לי מושג מה קרה, אך דבר אחד אומר לך, בתקופה האחרונה היו אנשים מושחתים, בלשון הזו הוא התבטא, שכל הזמן טיפטפו לו שיש בעיות ביתד וכו', אמרתי לו: הרי אני אתה והרב אייכנשטיין יודעים מה כלל ישראל היה אמור לקבל, נלך שלושתינו לשמעון גליק ונספר לו את זה. א"ל הרב פרידלנדר שש"ג חוץ ממה שהוא חסיד גדול של הרב שטיינמן הוא גם ידיד גדול מאוד של דוד שפירא, וממילא ד"ש ידע 5 דק' אח"כ על הפגישה ואז אני אבוד (!!! - כותב השורות), וכך התחנן שאפסוד אותו מזה. אמרתי לו: מה דעתך שאלך להרב אייכנשטיין? אמר לי: תלך! התקשרתי להרב אייכנשטיין והצגתי את עצמי. אמר לי: תבוא, תבוא, בתבוא! באתי אליו ושאלתי אותו: יש לכם הסבר מה קרה? אמר לי: אין לי שום מושג, לא יודע. אמרתי לו אולי נלך ביחד לש"ג, אמר לי: ש"ג הוא מכיר אותי כעוד איזה ראש ישיבה שנורר שמגיע אליו ולא יהיה לזה משמעות. בקיצור, הוא הרים ידיים. אח"כ היה ניסיון בענין יתד להחזיר את השליטה, אך בסופו של דבר העיתון נלקח כרגע ועבר לידיים אחרות, היו כאלו שראו הבדלים, אני אז עוד לא ראיתי.

משעבר העיתון, פתחו המקורבים להרב דויטש והרב פרידמן עיתון חדש - הפלס, שמתדל לשמור על הכבוד של כולם, ואז התחיל מסכת טרור לא רגילה, שהטרור שעשה המודיע ליתד החוויר לעומת זה, משאיות נשכרו לגנוב את כל העיתונים, כל ירקן שמפרסם שם מקבל עשרות טלפונים.

אחד הנוכחים: זה גם הפוך (למפרסמי יתד).

תשובה: לא מדוייק.

השואל: מדוייק!

תשובה: לא, זה התחיל תקופה אח"כ כתגובה⁶.

⁶ הרב פטרוף קיצר במקום שהיה לו להאריך, מן הטעם שמבואר לעיל בהערה 5. ההשוואה בין הדברים מקוממת ביותר, שכן אותם אלו שהתנכלו למפרסמים בהפלס והטרידו אותם השכם והערב, עשו זאת אך ורק לשם מטרה אחת, והיא, להזיק להפלס ולגרום לסגירתו. הם לא עשו את כדי לעזור ליתד, שכן ליתד לא היו חסרים פרסומות. אולם אותם אלו

בכל מקרה הגיע מצב בו יושבים אנשים המכובדים בעיניהם וצועקים לעיני מאות אברכים שר' שמואל זה קורח ועשיו. הרב מישקובסקי, שהוא גיס של אחי, כתב כתבה ביתד על המחלוקת הנוראה, נורא נוראות, והוא כתב בואו אחים נשכין שלום! באתי אליו וסיפרתי לו הכל, אמרתי לו: תרגיע את הציבור, נכון, יש שתי עיתונים, נכון, בהפלט לא רוצים פרסומות של בתי מלון אז אין, על תמונות של פוליטיקאים הרב עדס מבקש כל הזמן תקטינו את זה, אז מנסים להקטין את זה, יש עיתון של אנשים 'דוסיס' ויתד הוא של אנשים נורמליים.

שואל: הרי יתד הישן גם היה ככה עם פוליטיקאים ובתי מלון, (אז למה אותם עורכים עצמם החליטו בהפלט לשנות זאת - כותב השורות).

תשובה: נכון ועכשיו שינו.

שואל: אבל זו הרי הייתה הסיבה לפתיחת העיתון, (כלומר, איך אפשר להקים עיתון ולעשות מחלוקת על דבר כזה דק שאותם עורכים בעצמם לשעבר לא נהגו כן - כותב השורות).

תשובה: לא אמרתי שזו הסיבה שפתחו, אבל כשהקימו רצו קו יותר קיצוני.

הרב בירינבויס בא להרב שטיינמן ואמר לו מה יהיה? שני עיתונים? מחלוקת! אמר לו הרב שטיינמן: אז מה? שיהיה שני עיתונים. בא אלי ר' שמואל הלפרין, מקורב להגרח"ק, בשליחות מר' חיים לר' שמואל, ואמר כי הוא (הגרח"ח) מבין שצריך שני עיתונים כי הציבורים רחבים ויש כל מיני הבדלים, אך הוא מבקש שכדי שלא יהיו פגיעות ברבנים שתהיה ועדת על המורכבת מהאנשים המקובלים על כולם. אמרתי לו: תבחר אנשים, מי שאתה תבחר יהיה, אך ביתד לא הסכימו לכזה דבר, זו עוד עובדה שחייבים לדעת. מאז מנסים כל מה שאפשר להרגיע את הרוחות.

שואל: אנו מציבים שאלות בשביל להבין וללמוד את הסוגיא, לא כדי להתקיף חלילה. מה רע שלא יהיה הפלט? הרי בציבור זה נתפס כהתרסה, אם הרב שטיינמן מעדיף את שמעון גליק מרש"ד ורצ"ד זו זכותו המלאה.

תשובה: נכון, זו זכותו, הוא גם דיבר ברורות שרוצה גישה יותר מתונה ופחות תוקפנית ומיליטנטית, אבל יש ציבור שאומר אנו רוצים כן את הגישה המיליטנטית, והציבור הזה רוצה עיתון.

אגב, ירוב שהיה נציג הרב אלישיב לפני המהומה התקשר אלי אז ואמר לי: אני לא מבין, הם לא נותנים שיהיה כתוב שלא יהיו פשרות בגיוס, הם אומרים שאם יהיה כתוב כך זה פגיעה ברב שטיינמן, הם מטורפים? כשכתבו בשם הויז'ניצער שאם יאמרו לנו השלטונות להחליף ב"ק בב"מ לא נשמע להם אמרו ליברוב שזה פגיעה ברב שטיינמן.

שאלה: זה היה על דעתו (של הרב שטיינמן) או המצאה שלהם?

שאח"כ התקשרו למפרסמים ביתד ביקשו רק דבר אחד: אל תהיו חד צדדיים, אם אתם מפרסמים ביתד תפרסמו גם בהפלט, אם אתם לא רוצים להיכנס לעימותים שבתוך הציבור החרדי עליכם לפרסם בשניהם, לפרסם רק ביתד זה נקרא לנקוט צד. אם היו המפרסמים מפרסמים גם בהפלט, איש לא היה מטריד אותם על פרסומיהם ביתד. בקיצור: אנשי יתד אומרים: אתם לא! ואנשי הפלט אומרים: גם אתם וגם אנחנו.

תשובה: הכואב ביותר שזה גם הרב שטיינמן עצמו אמר לר"ש דויטש ששאל אותו: זה נקרא פגיעה ברה"י לכתוב כך בשם הויז'ניעצר? אמר לו הגרא"ל: מפני החשד לא היה צריך לכתוב זאת (! - כותב השורות)⁷.

שאלה: אם הרב שטיינמן החליט להשתלט על העיתון, כן גדול הדור לא גדול הדור, אבל זה מה שהוא החליט, למה לא לקבל זאת?

תשובה: יש אנשים שיש להם רבנים שרוצים קו אחר וזכותם לפתוח עיתון.

שאלה: יש אנשים שרואים בזה התרסה כנגד הרב שטיינמן וכנגד מנהיגותו.

תשובה: אני מבין שיש אנשים שרואים שהפלס קם בחטא, אני מבין את האנשים שרוצים להילחם בהפלס כי חושבים שהוא קורא תגר על הגרא"ל, אך באמת אין בזה כל קריאת תגר על מנהיגותו של הרב שטיינמן, אלא אנשים שיש להם מסורת אחרת ורבנים אחרים, כמו שיש תפרח ויש פוניבז'.

שאלה: הרב אלישיב, מה הוא אחז?

תשובה: עזוב, אנו לא מדברים כעת היסטוריה, כעת יש אנשים שיש להם רבנים שונים ורוצים עיתון מיליטנטי, הרב עדס יותר קיצוני וגם הפלס לא מספק אותו, וכן את הרב פילץ הוא לא מספק, הוא רוצה שלא יהיו חדשות מסין.

אין ספק שיש ויכוחים, הרב שטיינמן אומר: עד היום הייתה גישה מסויימת בגיבוי הועדה ובהוראתה שאמרה שהעיתון צריך להיות חד ברור ותוקפני גם למשל נגד החרדים החדשים, אך אני רוצה שהעיתון יהיה רך יותר. כך למשל בנושא הגיוס, יתד פירסם את דברי הרב שטיינמן שכמו שאסור להתגרות ברשעים ואומות העולם כן אסור להתגרות במדינה, רק לבקש רחמים. אך יש אנשים אחרים עם קו אחר.

יהיו שיגידו: אני לא מבין, הרב שטיינמן הוא גדול הדור וכולם צריכים להשתחוות לו. אך אני אומר שבדרך כלל לא היה דבר כזה, וגם אני לא בא למדוד מי יותר מי פחות, רק יש לאנשים רב והם מבקשים ללכת בדרך הזו, מה הם מבקשים? תנו לנו ללכת בדרך שלנו ואל תעשו לנו טרור.

שאלה: אבל זה לא רק העיתון, הנה עכשיו גם מפלגה, יש מסר ציבורי שאומר הרב שטיינמן אינו מנהיג הדור, וצריך להעמיד את הסוגיא לנידון. אותנו חינוכו כשהיינו ילדים שהרב שך גדול הדור כי החזו"א אמר, אם כך צריך אולי לברר סוגיא זו, איך יודעים מיהו מנהיג הדור?

תשובה: נכון, יש אנשים שאומרים: אותנו לא מעניין שום דבר, אנו יש לנו ראש קטן ואנו יודעים שיש מנהיג הדור, דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור, הוא אמר שצריכים להשתלט על העיתון, (במאמר המוסגר מוסיף הרב פטרוף: האם אכן הוא אמר, מסופקני, כמו שהרב פרידלנדר אמר, אך מבחינתי הוא אמר, כי לא צריך

⁷ קורא יקר, הרב פטרוף מהלך על חבל דק ורק מספר נתונים, אך בינינו, באמת, אתה רוצה עיתון שאסור לכתוב בו שאין להתפשר בגיוס? אתה רוצה עיתון שאין לכתוב בו שמשדר החינוך לא יתערב בשום אופן בתכנים, כי זה נקרא פגיעה בגדולי ישראל?

בשלב זה ישנם השואלים: הרי גם ביתד שאחרי המהפכה כתבו בשם הגרא"ל שאין להתפשר? התשובה על כך פשוטה: זה בזכות הפלס. יתד היה מוכרח לכתוב כן אך ורק בגלל שהפלס קיים, כי הרי רוב הציבור ב"ה עדיין נוקט בגישה מיליטנטית, (בתקוה שזה לא ישתנה), ואם הוא רואה שעיתון אחד הולך בגישה זו ועיתון אחר לא הוא מיד ממקם את עצמו בעיתון שחושב כמוהו, לכן, כל עוד הפלס יהיה קיים, יתד יאלץ גם הוא לתקוף קצת, (אם כי פחות). אך מבחינת יתד המטרה הראשונית היא לסגור את הפלס, כשגם האמירות הקיצוניות הנכתבות בו הוא בכדי לשמוט את הבסיס להצדקת קיומו של הפלס, אבל לנגד עיניהם של הגורמים המרכזיים שם, המטרה הסופית היא שיוכלו לא לתקוף ולא להיות מיליטנטיים.

להיכנס לסוגיית המשבקי"ם שתמיד הייתה, וגם אם היום יש בסיס לומר שזה יותר מתמיד⁸ אך אני לא רוצה להיכנס לזה), הוא גדול הדור ולר' שמואל אין לו זכות להביע דעה, גם אם הוא חולק עליו וחושב שהקו צריך להיות אחרת וכך צריך לחנך. אך ר"ש אומר לי יש קו אחר, והרי הציבור מתחנך מעיתונים, לכן אני רוצה עיתון. הרי אם הרב שטיינמן היה פותח עיתון אף אחד לא היה פותח את הפה, עוד יותר, אם לרב שטיינמן יש טענות על העיתון היה יכול לכתוב מכתב שאסור לקרוא יתד, אני לא נכנס לשאלה למה הוא היה צריך לעשות זאת בכזה מין אינטריגה פוליטית, לנצל רגע שר"צ פרידמן במטוס וכו',⁹ הרב שטיינמן החליט כך לעשות, זה קדוש בעיניי, אך יש ציבור שחושב אחרת, לא משנה אם הם 500 כמו שהם אמרו בהתחלה, או 1000, או 20 אחוז 50 אחוז או יותר, העיקר הוא שיש אנשים שיש להם רב שאומר דעה אחרת, ובפרט שאומר שהוא לא מחדש אלא אחרים מחדשים.

נכון שאולי השתנו דברים, כמו שהרב אייכנשטיין אומר שהבין מהרב שטיינמן שהיום לא שייך החינוך שחינכו בימי קום המדינה שכולם צריכים ללמוד. הרב מיישקובסקי אומר על זה: "ייסכרו פי דוברי שקר, אני הקלטתי את הרב שטיינמן שאני שואל אותו על זה וזה לא נכון", לא כאן הבמה להביע דעה אם זה נכון או לא וגם זה לא מעניין אותי, כי הוא מספיק גדול להגיד את דעותיו¹⁰, אך יש אנשים שיש להם רב שטוען שהוא הולך עם המסורת.

שאלה: מה צריך לעשות בן אדם מן הצד שלא תלמיד לא של זה ולא של זה?

תשובה: יכול להיות שהוא צריך ללכת אחרי זקן מנהיג וגדול הדור בלי לפגוע בכבוד ר' שמואל, בבקשה, אין בעיה, שיקנה יתד, שיעשה מה שהוא רוצה וגם בשמים לא יתבעו אותו על כך, אבל שייתן גם למי שרוצה אחרת לעשות אחרת.

שאלה: אז בעצם את מי באתם לשכנע (אם אתם בעצמכם טוענים שאדם מן הצד ישמע לגדול הדור - כותב השורות)¹¹?

⁸ הרב פטרוף מרמז ברמיזה קלה, מגלה טפח ומכסה אלפיים. הרי די בסיפור שנכתב כאן על הפגישה שכבר נסגרה בין גדולי ישראל קודם המהפך בכדי להבין שמהו שם מתנהל שלא כשורה. גם סיפורים שונים שהרב פטרוף מספר להלן מעידים על כך.

הגאון ר' דוד כהן (חבר מועצגדה"ת) התבטא כי כל פעם שהוא מגיע לראש ישיבה שליט"א נעשה בשרו חידודין חידודין כשהוא רואה את התנהלות הדברים שם.

⁹ הרב פטרוף חושף פסיק קטן ביותר מהבטן המלאה שיש לו ולכולנו, אך הוא נזהר מאוד ומכבד מאוד. ¹⁰ לדעתנו, כבוד הרב פטרוף, הגם שזכותו של הגרא"ל לחלוק, אולם אם אכן אלו הם דעותיו, ויש להם דעותיו, על הציבור לדעת זאת, ואין בזה שום פגיעה בגדלותו, צדקותו וקדושתו המוסכמת על כולם. לא יתכן שיסתירו מהציבור את דעותיהם של גדולי ישראל, ועוד בשם השמירה על כבודם. אתה מסתיר את דעתו? אתה חצוף! לא מתאים לך מה שהוא אומר אז אתה מסתיר? מי אתה בכלל?

ולעצם העניין, אמנם הרב מיישקובסקי מכחיש בתוקף שהוא אמר כך, אך ידוע הסיפור המפורסם עם השופט שלא האמין לעד שסיפר שחפץ חיים מחל לאדם שנגב לו חפצי ערך, ואמר העד לשופט: "אבל עליך איש לא מספר את זה". גם על הרב שך איש לא סיפר שהוא אמר שצריך לשנות את צורת החינוך, וגם לא על שאר גדו"י זצוק"ל ויבלחט"א. עצם הסיפור אומר אחד מן השניים: או שמרן שליט"א אכן נוקט בגישה שונה, וזכותו לחלוק, או שבני ביתו מנהלים את העסק בצורה כזו ולאור גישה זו, וכפי שהרב פטרוף יספר להלן על י.פ.

¹¹ ברור שהרב פטרוף אומר שהאדם מן הצד צריך לשמוע בקול גדול הדור. כי מה אפשר להגיד לו? שלא ישמע בקולו? הרי לא כל אחד מבין בהשקפה ולא כל אחד מבין שיש כאן איזה שינוי מהמסורת, צריך שבביל זה הרבה מאוד שימוש ת"ה, אך מי שמבין עניין, שימש ת"ח וחושב שצריך להמשיך את המסורת, צריך בהחלט לדעת את אשר לפניו, לדעת שיש כאן שינויי גישות (אם מטעם מרן שליט"א ואם מטעם ההתנהלות סביבו) ושהפלט הוא זה שמייצג את המסורת, ואם הוא מבין שלמרות שיש כאן שינוי אך צריך לשנות, בבקשה, שישנה וילך אחר גדול הדור, איש לא בא למנוע זאת ממנו, אך שייתן לאחרים הסבורים אחרת לומר את דעתם. הרב פטרוף לא אומר בנוסח הזה, (שצריך שיידעו שיש כאן שינוי

תשובה: לא באתי לשכנע, רק להסביר על מה נסובה המערכה, יש פה רב שגם גדולי דור העבר העריכו אותו, הרב שך וכו', וזכותו לנהל ציבור. ישבתי עם דוד שפירא והוא אומר לי מה יהיה עם כלל ישראל וכו', אמרתי לו: "אתה צודק אך תן להם לדבר ביחד, ר' שמואל חסיד של הרב שטיינמן יותר ממך, כשיפגשו הכל יסתדר", הוא ענה שהוא צריך לחשוב ועד עכשיו הוא חושב.¹²

שאלה: מה תועיל פגישה?

תשובה: אמרתי לדוד שפירא: אל תצפה שהוא יגיע לרב שטיינמן כתלמיד לפני רבו לשתות בצמא את דבריו, למרות שהוא חסיד שלו, הוא ישמע את דבריו ויתווכח, יצליח לשכנע - מה טוב, ואם לא, יבוא עוד פעם. אני זוכר כשהייתי בחור בישיבה שר"ש חזר מב"ב ואמר לי: הייתי אצל הרב שך והוא לא הסכים איתי, אולי הייתי צריך לשבור שם שולחן כדי שיסכים איתי. שאלתי אותו: וזה היה עוזר? אמר לי: לא, לכן באמת לא שברתי. מקרה נוסף היה שהרב שך רצה לצאת נגד אדם חשוב ביותר שאולי ספריו נמצאים כאן בבית הזה, על כל פנים נמצאים בהרבה בתים של אברכים, נסע אליו ר' שמואל ואמר לו: אם הראש ישיבה יצא נגד אני יצא בעד! והדבר ירד מעל הפרק¹³. וגם עם הרב אלישיב היו מקרים שהיה אותו דבר, וגם עם סבא שלך יהיה אותו דבר, אם יצליח לשכנע - מה טוב, אם לא, או שיבטל דעתו כמו שעשה אצל הרב אלישיב והרב שך בדרך כלל, או שלא יבטל דעתו. אבל דוד שפירא לא רצה פגישה.

בפתח תקווה חווה כלל ישראל טרגדיה של ממש, יש יהודי בשם חיים אהרן סטנייצקי, בוגר ישיבת מעלות התורה, שהוא מנהל חידר בפתח תקווה, ומי שתומך בו זה אחד בשם פקטר, גיס של דן גרטלר העשיר, פקטר היה נקרא חבר בעמותה, הייתה הנחת אבן הפינה באלול, הזמינו את ר' שמואל ואת ראי"ל, בבית ראי"ל הזהירו את סטנייצקי שהם לא ייפגשו, והוא אמר לי שאמר להם: אני לא אומר לר"ש דעות, אני יזמין אותו לשעה מסוימת ולא באחריותי מה שהוא יעשה, ר"ש הגיע, כמדומני שגם דיבר כמה מילים ונסע לבית של תלמיד בפ"ת, אח"כ שמע שהרב שטיינמן מגיע ונסע חזרה לאירוע, ובכוח ניסו להפרידם לעיני כל ישראל, פשוט נורא ואיום, עד שבאו ואפשרו את הגישה והיה מפגש עם חיוכים וכו', אך היה אסור באיסור חמור לצלם. מערכת הפלס הצליחה למצוא תמונה של אחד ההורים שצילם את הרגע 'המביש' הזה, ובעקבות כך פקטר נקרא אל 'הקודש פנימה' והובהר לו כי הוא חייב להתפטר מן העמותה! והוא התפטר! האם זה מהרב שטיינמן? קשה לי להאמין אך אני לא יודע.

ר' בנימין בירינבויס התקשר אלי ביום חמישי שרוצה להפגיש אותם, הוא אמר לי אני עושה מסיבת חנוכה רק בשביל זה וכבר דיברתי עם הרב שטיינמן ואמרתי לו שייפגש אצלנו עם ר"ש ואמר לי בשמחה, וביקש ממני לבקש מר' שמואל לבוא, אח"כ הוא הגיע לר' שמואל, היום בבוקר, ואמר לו: דיברתי, הכל מסודר. ר' שמואל יצא בשעה 2 ובדרך מתקשר אלי הרב בירינבויס ואומר לי: עושים לי את המוות, לא נותנים לי להיכנס לרב שטיינמן. ר' שמואל הגיע וראה שהרב שטיינמן לא בא, אמר אין בעיה נלך אליו הביתה, הגיע אליו, ב"ה הפעם פתחו לו את הדלת, נכנס וביקש לדבר ביחידות, ודיברו כמה דקות, אח"כ ליווה אותו ראי"ל בכבוד מלכים, אבל הדברים הללו לצנינים בעיני כמה אנשים, אני יודע אם צריך בפורום כזה למקד למי זה לצנינים.

במסורת), כי הוא מאוד מאוד נזהר לא לפגוע, לכבד ולא להיכנס לעימותים, לכן הוא רק מסביר כל הזמן שיש אנשים שרוצים להמשיך את המסורת על פי רבותיהם וצריך לתת להם את זה.

¹² חצרו של מרן ראש הישיבה שליט"א קדושה, חלילה מלהעלות על הדעת כי יש אנשי חצר המונעים ממנו מידע או מחליטים 'חושבים' על דעת עצמם עם מי הוא ייפגש...

¹³ לכותב השורות ברור מסברא כי אילו היה יוצא הרב שך נגד לא היה ר' שמואל יוצא בעד, והוא אמר זאת רק כדי להמחיש כמה הוא נחרץ בדעתו. הרב שך בהחלט היה מתחשב בדעתו של ר' שמואל פעמים רבות, וודאי שדעתו הייתה גורמת לו לפעמים ספק ולו הקל שבקלים, והרי מספק אי אפשר לצאת נגד בן אדם.

בכל אופן זכותו של הרב שטיינמן לעשות הכל, ומי ששואל אותי: אני לא תלמיד של ר' שמואל, מה אעשה?
אגיד לו: אין בעיה, אתה חושב שהרב שטיינמן מנהיג הדור, לך אחריו.¹⁴

שואל: הרי אם הייתה מחלוקת בין הרב שטיינמן לרב אלישיב בשנה שעברה יש אפשרות לפשיטות בשאלה
הזו, (שהרב אלישיב גם לא אוחז כמו הרב שטיינמן).

תשובה: אתה שואל אותי מה הייתה עמדת הרב אלישיב? ראשית, אני כתלמיד של ר' שמואל לא צריך להיות
מוטרד מזה, ובקשר לעמדת הגרי"ש הרי בקשר לעיתון כבר סיפרתי.

שואל: לא בקשר לעיתון, אלא בקשר לשאלות העקרוניות.

תשובה: אם אתה מדבר איתי על מרכז לומדה וכו' הרי הרב אלישיב חתך, אך באמת קשה לי לדבר על זה, כי
יטענו לך, ויש אמת בטענה הזו, שאין לך אלא שופט שבימך, והרב אלישיב והרב שך נפטרו.

שואל: ר' שמואל יזם את פתיחת העיתון?

תשובה: במידה רבה כן.

שואל: אני שומע הסתייגות.

תשובה: אומר לך, אברך מתמיד ניגש לשאל אם להתעסק בזה ולהשקיע בזה על חשבון הלימוד, אמר לו ר'
שמואל: האם משהו תצליח ללמוד, בבוקר או בלילה? אמר לו: אני מכיר את עצמי, אני ייכנס עם כל הנשמה
ולא אלמד מילה. אמר לו ר"ש: תיכנס!

שואל: והכל בשביל שיהיה משהו יותר נקי?

תשובה: לא רק זה, לדעתי, יתד נאמן היום אין לו וועדה רוחנית, הרב אייכנשטיין אמנם יר"ש בתכלית שאין
כמוהו, אך הוא מגיע מתרבות אחרת ואני לא חושב שהוא יכול לפקח על העיתון. אך אני לא רוצה להיכנס לזה
כי אנו מהלכים על חבל דק של כבוד תלמידי חכמים ועל כל זה אוי לי אם אומר ואוי לי אם לא אומר.

הענין הוא שר' שמואל רוצה לפתוח עיתון שימשיך את המסר שהיה כל השנים, עם אותו עורך 'רשע' ו'פושע'
ומיליטנטי, ואותו מנכ"ל, טוב, במנכ"ל אין נושא מבחינת התכנים, ואותה וועדה רוחנית, אותו ר' שמואל דויטש
שהרב שך שם אותו מהמסד ועד הטפחות, יו"ר ועדה רוחנית, יו"ר עמותה, יו"ר דירקטוריון, חבר ועדת
ההנהלה, אין מקום שהיה אפשר לשים אותו שלא שם אותו, והוא ניהל את העיתון בפועל יחד עם ר"צ פרידמן.

ר' שמואל דויטש הפקיד בידי מכתב, כשנכנסתי אליו באמצע הסערה הוא נתן לי מכתב: לכבוד הרב נ.
זוכובסקי, האם זה נכון שנ. גרוסמן לא כתב מילה בלי אישור של שלושתינו? האם זה נכון שבנוסף לזה גם הרב
אלישיב תמך? האם זה נכון שמה שכתב על החרדים החדשים זה בהשראת הרב אלישיב? בקיצור, דף פוליו
שלם בכתב ידו מלא שאלות, והסיום היה: אם כל זה נכון, למה היום מאשימים את גרוסמן? עוד פעם: נכון
שגרוסמן לא גדול הדור, אך האיש הוא לא הנושא, יש כאן קו ברור שהיה כאן שנים ורוצים להמשיך אותו. אולי
הרב שטיינמן אוחז שכל הדרך הייתה טעות מעיקרא וזכותו לחלוק על הרב שך ועל הכל, או אולי לומר שהיום
זה השתנה והציבור חלש ואי אפשר להכביד עליו, מה, כולם ישבו וילמדו? כל בחור יכול לשבת וללמוד? אלו
דברים שלפני שלושים שנה שמענו מקבוצות אחרות.

¹⁴ ע"י לעיל הערה 11.

שואל: אל תכניס דברי זלזול ברב שטיינמן מהדלת האחורית! לומר שהוא אוהז כמו קבוצות מסוימות מלפני שלושים שנה זה להכניס זלזול מהדלת האחורית.

תשובה: מתנצל, לא הייתה כזו כוונה.

בכל אופן, איני יודע, יתכן שהוא צודק, הוא יבוא ויגיד שהאופן שהציבור התחנך בארה"ב עד לא מזמן שלא כולם יושבים ולומדים הוא הנכון, ולא כמו בארץ שכולם יושבים ולומדים מגיל אפס. (דרך אגב אעיר: נראה לי שלר' שמואל יש תלמידים עובדים יותר מאשר להרב שטיינמן). איני יודע אם כך הרב שטיינמן אוהז או לא, אך עכ"פ יש כאן עורך עם ועדה רוחנית שממשיכים את הדרך ולא משנים. הרב שטיינמן חושב שצריך לשנות, לענ"ד, ועפר אני תחת כפות רגליו, היה עליו להקים עיתון חדש עם הכסף של שמעון גליק, אך הוא אוהז שהעיתון שמשקף את הקו הכללי והזרם המרכזי צריך לעבור שינויים. כואב לנו, אנו לא מסכימים עם זה, רבותינו לא מסכימים עם זה, אך זוהי המציאות, ואנו רוצים כעת כלי ביטוי משלנו, אסור לנו?

הרב לוי מארגנטינה שהיה ממקימי יתד אמר: אני זוכר את הדמעות של הרב שך, וכמה שהוא נלחם שלא בעלבתיים יהיו בעלים על העיתון, רק תלמידי חכמים, הוא אומר, ראיתי בהקמת בית המקדש הראשון (יתד) ובחורבנו, ועתה בונים בית שני, וגם את זה לא רוצים לתת לנו? האם זה צריך ליצור שפיכות דמים? למה?

שאלה: אך זה גולש למפלגה, וגם למה לא כותבים מרן על הרב שטיינמן?

תשובה: גם על ר' שמואל לא כותבים מרן, הוא פשוט נגעל מהמילה הזאת, אך אם זה יפתור את הנושא אין בעיה, מחר יהיה לרב שטיינמן מרן. ותדעו לכם שיום לפני הכיבוש הייתה הוראה מר' שמואל לתת מרן להרב שטיינמן והגרר"ק.

אך כאן אתה בא, מה שמך? לא משנה, בא פלוני וטוען: הכל מובן בשכל כשיושבים נינוח על כוס קפה, יש מנהיג הדור עם הזרם המרכזי ויש רב עם תלמידים משלו, אך בחוץ למעשה הרחוב בווער!

שואל: האם ר"ש מודע למה שקורה ברחוב?

תשובה: לגמרי, עד הסוף, הוא עומד מידי יום עם עשרות אנשים בקשר וחשוף לאנשים ומדבר עם אנשים, אין מגנים אנושיים לפניו, גם אם אני ירצה אין בידי אפשרות למנוע ממנו מידע. רק דבר אחד ניסיתי לעשות בעצמי.

(שואל: חוץ ממה שמנעתם פגישה ביום שישי (בהומור)).

תשובה: לא, זה לא הומור, הוא באמת עד עתה לא מוכן לסלוח לי על זה.)

בקיצור, דבר אחד ניסיתי לפני עידן הפלאפונים כשגם שיחה מזוהה לא הייתה, הבאתי טלפון עם משיבון כדי שאדע מי מתקשר, וקיבלתי על כך כאלו צעקות, אי אפשר להזיז אצלו דבר אחד.

אך תכלס' הרחוב בווער, האם ר' שמואל חושב שזה כדאי? והאם יש אפשרות לפתור את זה? יושב בן אדם ומציע לפתור את זה: תסגור את הפלס, ואני שואל: אולי נסגור את יתד? והוא אומר לי: אז מה אתה אומר שהם הרשעים? אבל תכלס' יש פה בעיה ואני מסכים עם הבעיה, אך אני חושב שבאמת הרי אין פה הרבה בשר לריב עליו, כי רוב הציבור מבין, כפי שכל אחד מבין, שזכותו של כל רב לפתוח עיתון, ואם העיתון לא נלחם בעיתון השני אין בסיס למחלוקת, ברגע שתהיה הסכמה ציבורית ברורה שהפלס קיים, נגמר המחלוקת.

שואל: אך בהפסל כל המגמה תהיה לתקוף את יתד.

תשובה: חילוקי דעות תמיד יהיו, לדוגמה בנושא הגיוס איני יודע מה יהיה, כי בזה צריך לכנס את כל הציבור ביחד, ויצטרכו להחליט בזה, כי למרות שאנו חושבים שצריך לצאת למערכה, אך השאלה אם יועיל שאנחנו נהיה לבד, וצריך לדעת איך להתמודד עם זה. אמנם חילוקי דעות יהיו, אך יכבדו זה את זה, הפלס מכבד, אנשים תלמידים של ר' שמואל אומרים לי שהפלס מכבד את ר' אהרן לייב יותר, וכך גם היה ביתד בשליטת ר' שמואל, לר' אהרן לייב היה מעמד על.

שואל: בפני הרב אלישיב לא הובאו הדיונים?

תשובה: שירות אזרחי כו' הרב אלישיב הרי חתך, הוא כתב מכתב.

שואל: האם דיברו עם הרב אלישיב מי יבוא אחריו, לא בנוסח זה כמובן אך בנוסח עדין יותר.

תשובה: לא יודע.

שואל: סליחה, זו היתממות, צריך להיות ריאליים, מה פירוש 'לא יודע'? הרי הרב אלישיב עשרים שנה שיתף פעולה עם הרב שטיינמן בהנהגה, זה ברור את מי הוא רצה, בדיחה לומר שהוא לא רצה את הרב שטיינמן.

תשובה: איני רוצה להיכנס לנושא זה, אך לצורך הענין נגיד שהרב אלישיב רצה את הרב שטיינמן אחריו, אם כי זה לא ברור בכלל כי חסר לך הרבה נתונים¹⁵, אך זה לא נושא כעת, מבחינתי הרב שטיינמן הוא מנהיג הדור, אבל גם לר' שמואל יש זכות להביע את דעתו.

שואל: אך דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור.

תשובת אחד הנוכחים: למה נראה לך שר' חיים ור' ניסים יכלו לחלוק על הרב אלישיב ולר' שמואל אין זכות לחלוק על הרב שטיינמן?

שואל: נכון, גם אותם באמת לא הבנתי, זה לא הנושא כעת, כרגע המצב הוא שר' שמואל חולק על גדול הדור וגורם בכך פילוג לעם ישראל, הוא הכריע ששווה לפלג את עם ישראל, זכותו, הוא אדם גדול, אך זוהי תמונת המצב.

הרב פטרוב: מדוע ר' שמואל הכריע כן? הרב שטיינמן הכריע כן!

שואל: תכלס, ר' שמואל יכול למנוע את הפילוג בסגירת הפלס ונצח.

תשובה: גם הרב שטיינמן יכול.

שואל: נכון, אבל גם הוא יכול.

תשובה: אז הנה מצאנו את הדבר האחד שבו מסכימים שניהם, ששווה לקרוע את כלל ישראל על זה...

¹⁵ כאן הרב פטרוב מגלה טפח ומכסה אלפיים, וכל אחד יכול לשאול את בני משפחת הגרי"ש. רק אציין בקצרה, כי מכל הוועדות השונות שהרב אלישיב הקים, לא הייתה וועדה אחת כמעט שהוא לא מינה בה לחברים את הגר"ש דויטש והגר"צ פרידמן, וזה לא במקרה. גם לכולם זכור המכתב המפורסם שהוא כתב על נתי גרוסמן שהוא מייצג את ההשקפה הטהורה כפי שקיבל מהרב שך. המכתב הזה נכתב לאחר שהכל ידעו שהרב שטיינמן לא מעוניין בגרוסמן, וניתן להניח שהוא לא נכתב בהתייעצות עם מרן הגרא"ל. ניתן לכתוב ספר שלם על פעולות שונות שעשה הרב אלישיב כדי שדעתו של ר' שמואל היא זו שתתקבל, הוא גם אמר לו כמה פעמים: 'אתה עושה את העבודה שלי'.

תגובת אחד הנוכחים לשואל: וכי אם לא היה פלס ונצח לא הייתה מחלוקת?

תגובה נוספת מאחד הנוכחים: כשהרב אלישיב אמר שחיים פרץ לא ראוי להתמנות, אז לא היה דבר אחד לדור?

הרב פטרוב: לדעתי, רוב הציבור חושב ברוב הדברים שצריך להמשיך להיות מיליטנטיים, שצריך להילחם בגיוס, שצריכים להמשיך לחנך כפי שחינכו עד היום שכולם יושבים ולומדים ושלא צריך לפתח את המכללה החרדית, למרות שאף אחד לא חושב שמי שיוצא לעבוד נהיה פסול ונהיה טרייף.

אגב, אספר סיפור שסיפר לי תלמיד מעלות התורה בשם ישראל היין, אני מספר לכם סיפור מדויק עם שמות, הבוס שלו רצה לפתוח מפעל הייטק כעין מטריקס לנשים ולהשקיע בזה מיליונים לפתור את מצוקת הפרנסה החרדית, אך אמר שקודם שמשקיע סכום כה רב הוא רוצה את הסכמת הרב שטיינמן ור' שמואל, זה היה לפני כשבע שנים. אמר לו היין: אני מכיר את ר' שמואל וחבר טוב של ישראל פרידמן שמקורב לרב שטיינמן, נסדר את העניין. ניגש היין לפרידמן, אמר לו פרידמן: על גופתי המתה! כדי שהנושא של פרנסה יתפוצץ לר' שמואל אורבך בפרצוף והוא יצטרך להורות לאברכים לצאת לעבוד !!! - כותב השורות). אז מה אומר לי על כך הרב מישקובסקי? ישראל פרידמן אינו דובר בית הרב. אמרתי לו: נכון, אך הוא עורך העיתון של בית הרב.¹⁶

מעטים מאוד אוחזים לא מיליטנטי, איני יודע גם אם הרב שטיינמן אוחז ככה, אך זה לא הנושא כרגע, נניח כמו שהרב מישקובסקי כותב ב'תד' שמיום שנפטר הרב שך הוסרה אדרתו וניתנה לרב שטיינמן, או שזה לא היה אחרי הרב שך אלא אחרי הרב אלישיב ששלח אליו בכל תחום בעולם, אין לי שום בעיה להכריז בקולי קולות: הרב שטיינמן גדול הדור, לי אישית אין בעיה כי אני תלמיד של ר' שמואל, מה יעשה אדם מן הצד? יכול להיות שיגיד לי יש גדול הדור.

שואל: האם מותר לו להחליט אחרת?

תשובה: אתה שואל שאלה להלכה? מה קורה אם אחד הפוסקים הכי חשובים יש לו חידוש עצום להלכה שכל הפוסקים שלפניו אמרו לא כך, אך הוא אומר שהשתנו הדברים, ורוב פוסקי הדור שלו חלוקים עליו, מה האדם צריך לעשות? יכול להיות שמותר לו ללכת אחריו כי גדול הדור נקרא רבו מובהק כפי שתוס' אומר בכמה מקומות, האם צריכים כולם ללכת אחרי החידוש של אותו פוסק? לא יודע. אבל אני לא נכנס כעת מה כל יחיד צריך לפסוק ולא זו הסוגיא, אך וודאי שיש מי שיכול ללכת אחרי רבותיו.

שואל: מה בקשר למפלגה?

תשובה: ישבו אנשים ואמרו: בסדר, ב"ה יש עיתון, איש תחת גפנו ותחת תאנתו, כל אחד ילך אחרי רבותיו, ואז, לדאבון ליבנו, הגיעו בחירות. ביום הכרזת הבחירות הייתי שבור עד עמקי נשמת, רק זה חסר לנו עכשיו? תן לעיתון להתבסס שנה. בחירות יוצרים בעיה. כרמל היה מינוי חד משמעי של הרב אלישיב שרצה בו כאדם רציני, והוא פשע ויש לו 'חטא קדמוני', הוא פירסם בהפלס...

שואל: לציבור זה מצטייר כהתרסה ברב שטיינמן.

תשובה: כלומר, מי שהולך אחרי רבותיו הוא פושע וצריך לזרוק אותו מהמפלגה, הרי רבותיו הם ר' שמואל והרב קרלנשטיין שאותם הוא שואל בשנים האחרונות.

¹⁶ אוי, כמה נכון! אוי, כמה כואב!

שואל: הוא לא פושע,¹⁷ אך שילך אחרי רבותיו ויניח את המפלגה לנפשה.

תשובה: אז יש כאן בעיה, אם מי שתומך בהפלס אין מקומו במפלגה, אז גם מי שמנוי להפלס אין לו זכות להבעת דעה. ישבו אנשים ואמרו, כיון שדגל התורה היא מאוחדת ואמורה לייצג את כל הציבורים, יש כאן אחד בשם הרב אורבך, שהוא דומיננטי שנים בדגל, אז צריך שתהיה תעמולת בחירות בהפלס, דגל באמת רוצה לעשות את זה, החכ"ם רוצים לעשות כן עד עמקי משנתם. ר' שמואל מרקוביץ' שלח שליח להרב שטיינמן, (אולי זה לא בסדר שאני מספר, הוא ביקש לא לספר, אך נראה לי שהערוץ הזה כבר נסגר ואפשר כבר לספר), הוא שלח שלא רוצים להגיש רשימה, אך רוצים הכרה, שמתם כבר במקום השלישי משהו אחר, שימו לפחות את כרמל במקום שמיני, הכרה סימלית, הרב שטיינמן אישר, יש אורי מקלב עם כרמל והחתים אותו על הכל. אח"כ דיברו בענין הגיוס ג"כ, שהיו חששות שיהיו אי הבנות לכן מבקשים למנות וועד ת"ח תחת שני הרבנים הגדולים שיתאמו עמדות, ומה שיחליטו זה מה שמקובל, שלא יעשו דברים חד צדדיים. אמר הרב שטיינמן: מקובל עלי. דבר שלישי רצו שתהיה תעמולת בחירות לשני העיתונים, חזרו בשם הרב שטיינמן¹⁸ ואמרו: זה לא! חזרו ואמרו להם: מה שנוגע לעכשיו, ללילה זה, זה המקום השמיני, נלך על זה ואח"כ נדבר על שאר הדברים. אך הם חזרו ואמרו: לא¹⁹. התקשרתי למאיר פרוש אמרתי לו: 'עזוב, לא מצד דגל, לפחות מצד יהדות התורה, שים את כרמל במקום השמיני הלא ריאלי, רק כדי שהבן אדם ייקרא שהוא לא פסול חיתון, זה אדם שעשה על פי רבותיו'. הוא חזר אלי אחרי חצי שעה ואמר: 'יש שם התנגדות מוחלטת'. בקיצור, זורקים את רבך, לא נותנים לו להביע דעה לרב שלך, שהוא אדם גדול, והכל בשם המועצת.

אגב, הסיפור של המועצת, איך זה התחיל? ר' שמואל קרא לאבי רובינשטיין ואמר לו שבנושא הגיוס צריך להיות הכל מתואם, שיתאם עם הרב שטיינמן ור' חיים. הלך רובינשטיין לר' חיים ששלח אותו להרב שטיינמן. הרב שטיינמן אמר שצריך לכנס מועצת והוסיף שצריך למנות עוד חברים והסכימו על החברים הנוספים. ביום הכינוס רובינשטיין התקשר אלי ואמר לי שכנראה זה לא יתקיים, יש בעיות כו', אח"כ אמר לי: זה מתקיים אך רוצים להוסיף כביכול המשך של הרב אלישיב שזה הרב זילברשטיין, (אתם מבינים מה זה בא לומר...), ומכיון שהכניסו את ר' ברוך מרדכי אז זה שפיכות דמים אם לא יכניסו את ר' בערל. בתגובה אמר ר' שמואל שאם כבר כל כך מרחיבים אז צריך גם את הרב פילץ שיש ציבור ענק מאחוריו, ואת הרב קרלנשטיין שהוא מזקני ראשי הישיבות וכבר עם הרב אלישיב דובר למנותו, וגם את הרב מרקוביץ', כי הרי מצד אחד בפוניבז' יש את ר' גרשון ואת ר' ברל וצריך גם מהצד השני, ואף שהוא צעיר אך ר' דוד כהן גם כן צעיר ונכנס בגלל המעמד. חזר אבי רובינשטיין ואמר שהרב שטיינמן אומר שעכשיו כבר מאוחר מידי אך בפעם הבאה יעשו כן. מאז כבר הייתה הפעם הבאה... בפעם הבאה רובינשטיין הכחיש הכל (!!! - כותב השורות). אמרתי לו: נניח, אבל עכשיו ר' שמואל מבקש, ענה לי: לא יודע, זה לא בשליחות שלי, אני לא יודע.

יש כאן שאלה חמורה מאוד בענין המפלגה, נכון, לא דנים איתנו כלל מה עמדתינו ומה אנו רוצים, באים ומנחיתים עלינו עם חותמת של מועצת, שיושב אח"כ ר' דוב יפה ואומר: מה, העיפו את כרמל? לא הבנתי שזה כך (! -! כותב השורות). בסדר, נניח שזכותם לעשות את זה, ועכשיו אומרים אנשים: האם בשל כך יש זכות לא להצביע? שאלה חמורה, וההחלטה קשה וחמורה וגורלית מאוד, אך בשביל שתהיה אופציה כזאת רשמו טכנית מפלגה, האם ירוצו על זה? קודם כל זה ברור שאיש לא יצביע בלי הוראה מפורשת מרבותיו, אני לא יצביע לפני שאשמע מר' שמואל וגם אני לא מצפה שמישהו יצביע בגלל שאני אמרתי שר' שמואל אומר, זה לא יעלה

¹⁷ הוא לא פושע, אבל את בר-כל והיכלי מלכות צריך להחרים... הרי ר' חיים אמר שמי שמתחתן שם לא יהיו לו ילדים...
¹⁸ דייק הרב פטרוף לומר: 'חזרו בשם הרב שטיינמן', ואכן כותב השורות שמע ממקור מוסמך מאוד כי בשלב זה כבר לא הייתה הידברות עם מרן שליט"א בעצמו, רק עם ד"ש.
¹⁹ פתאום הרב שטיינמן התחרט? או אולי ההערה הקודמת נכונה.

על הדעת, כי זו שאלה של דיני נפשות, וגם, חוץ מהשאלה האם יש סיכוי לעבור את אחוז החסימה ושאלת הפסד הקולות ולעשות מלחמה, חוץ מזה יש כאן שאלה אחרת: ברגע שהקבוצה המיליטנטית תיפרד מהקבוצה הישנה, הקבוצה הישנה תידרדר, יהיו בסמינרים בגרויות ובי אם ואם איי וכו' כפי שכבר רואים ניצנים, זו באמת שאלה חמורה. לי לא ידוע שר' שמואל החליט. האם תהיה כזו החלטה בעתיד? ההיגיון שלי אומר שלא, למרות שאני לא צריך להביע דעה, יש ת"ח חשובים שאומרים: כן! צריך לעשות בירור מי רוצה שהבת שלו תלמד בי איי ובגרויות ומי לא, זה העידן של הברור! אני לא חושב כך, אך זה לא רלוונטי מה אני חושב, אם תהיה כזו החלטה היא צריכה לבוא עם שבעה נקיים וארבעים יום ולילה של צומות וכו'.

רבע שעה לפני הגשת הרשימות התקשר אלי רמ"ד לפקוביץ' בשביל משהו אחר, ואומר לי: מה יהיה? מגישים רשימה, מחלוקת וכו', ואמר לי אם זה למו"מ הוא מבין, אבל לרוץ עם זה עד הסוף, זה לא. אמרתי לו: נו, אז עכשיו צריך להגיש, אז שיגישו, מה יהיה אח"כ? נדבר אח"כ.

אין ספק שעומדים לפני הכרעות קשות, אך שיהיו מריבות זה לא טוב, מי שיש לו רב שילך אחריו, מי שאין לו אין שום תלונה אם ילך אחרי גדול הדור, אלא אם כן הוא רוצה שיסבירו לו השקפתית את הנושאים, אך זה כבר לא נושא לרבים, הנושא לרבים הוא שמותר לכל רב להביע את השקפתו.

שואל: אלו שלא הלכו עם הרב שך בסיפור של דגל ואגודה נקברו, כי יש גדול הדור ואסור להרהר אחריו.

תשובה: ר' שלמה זלמן לא נקבר.

שואל: כי הוא נמנע, אבל מי שהביע דעה אחרת נקבר.

תשובה: היו מנהיגים שהיו בלתי מעוררים, היחיד שהיה כזה הוא הרב שך, זה לא היה לא לפני ולא אחריו.

הנוכחים: אולי פשוט הציבור התרגל לזה שיש רק דעה אחת ולכן קשה לו לקבל משהו אחר, אבל לפני ארבעים שנה זה לא היה כך, היה את הרב שך והסטייפלר בב"ב והרב אברמסקי ור"ח שמואלביץ בירושלים, והיו בחירות פנימיות באגודה והלכו פשוטילים מפה לשם, אלו בחרו בפרוש ואלו בלורנץ והעולם המשיך להתקיים.

הרב פטרוב: אני לא נכנס לשאלה מה זקני הדור אוהזים, זוהי סוגיה יותר קשה שלא ראוי לדבר עליה, אך זו סוגיה כאובה שרבנים עוברים טרור. עומד ראש ישיבה חשוב ואומר לאברכים דעו לכם רבותי, הייתי באמריקה, זה לא פשוט, התקשרו אלי ואמרו לי שאם אלך לשמחת בית השואבה בסוכה של ר' שמואל יפסיקו את התמיכה, זה נורא!²⁰

הנוכחים: אי אפשר לומר רוב כשהוא נוצר דרך טרור.

שואל: מה שאתם מציגים על בי איי ואם איי, כמה אנשים ילחמו בכלל על כזה דבר?

תשובה: לא רק על זה, כמה אנשים ילחמו בכלל על עיקרי הדת? אין הרבה אנשים, צריך בשביל זה 'משוגעים', צריך בשביל זה הרב שך, אנחנו אולי זוכרים את סוף התקופה של הרב שך שזכה להערצה בכל החוגים, אבל הרבה שנים לפני זה הוא הצטייר כאדם נבזה גם בציבור החרדי, כי הוא נלחם בכל מה שזו. הרבה יותר קל

²⁰ כאן הרב פטרוף חושף טיפה מן הים, מן הטרור הנורא המופעל על כל מי שרק חשב אולי לציץ ואפילו אם רק חשב לשתוק... ניתן לכתוב על כך ספר שלם. זוהי עיקר הנקודה הגורמת לתסיסת הרוחות ולאש שבקרב המחנה, שמופעל טרור כדי להשתיק את קולו של הגר"ש ושל כל אלו שחושבים כמותו.

להגיד 'כי לא תשכח מפי זרעו ויש לנו הבטחה והקב"ה מנהל את העולם' וכו', מעטים האנשים שמוכנים לדפוק על השולחן ולצעוק אידישקייט. כמה אנשים לוקחים היום כסף מחב"ד? כי חב"ד כבר נהיה היום כשר!

שואל: חב"ד באמת איבד את כל ההשפעה, אין סיבה לצאת היום נגד חב"ד, הרב שך גם לא היה יוצא היום נגד חב"ד, רק ר' שמואל יוצא נגדם.

תשובה: בסדר, אז גם לחב"ד אירגנו כבר הכשר, באו להרב שטיינמן ואמרו שזה רק נדיב שנותן על דעת עצמו, רק בתנאי שזה יהיה דרך חב"ד, ושנה אח"כ כבר לקחו ישירות מחב"ד. ובאמת חב"ד כעת חוגגים ואומרים שהתברר שרק קומץ שתלטני של הרב שך השתלט על הציבור הליטאי וכעת הכל בסדר, וביום המהפכה כל האתרים שלהם חגגו ואמרו שתם עידן הרב שך. האם זה נכון או לא? האם זה צודק או לא? הרי לא אני הוא המביע דעה, אבל יש רב אחד, לא רק אחד, יש עוד רבים, אבל אחד שעומד חזק בחזית ואומר: אני חושב ששום דבר לא השתנה פה ואני ממשיך בתוקף את מסורת רבותי ומבחינתי לא תם שום עידן, ומולו עומד אדם גדול, גדול הדור, ואומר: היום לא, היום זה אחרת, האם הרב שממשיך את המסורת אין לו זכות להביע את דעתו?

שואל: האם כאשר תהיה פגישה ביניהם היא תהיה נסובה על העניינים האלו?

תשובה: הרב שטיינמן הרי לא לוחם על זה, אפילו הנחל שבשעתו הוא כן פתח, אחרי זה הוא אמר: לא אמרתי שדווקא כן, רק אמרתי שלא דווקא לא. בענין להכניס בנות שירות לאומי בגנים הוא לא רצה לחתום נגד, אח"כ הוא כן חתם. בענין האינטרנט כתבו הרב וואזנר ור' חיים שאפילו חסום לא יכנס בבית יהודי, אמר על כך הרב שטיינמן: אלא איפה יכניסו? ברפת? והוא צודק, כי צריך היום אינטרנט וא"א בלעדיו, והרב שטיינמן הוא אדם פרקטי, אדם מנהיג, הוא אומר שצריכים אינטרנט וצריכים למצוא פתרונות לחסום. הרי מה היו 'הדינים העולים' מכנס הנשים במוצ"ש? איך חוסמים אינטרנט, אבל לא שאסור אינטרנט. זו גישה שאולי היא צודקת, אך מותר לאנשים לומר: נכון, בעולם הרחב צריך אינטרנט ואסור לכתוב כ"כ חריף נגד, אך אנחנו רוצים להיות ממאה שערים, מהדור הישן, לפחות לנסות אנחנו רוצים, האם הרב שטיינמן יאבק על הדברים האלה? לא יודע. לא זה הנושא. אך המסר שאני אומר זה אחד, מותר לכל רב לנהל את עדתו, חסידי, מטורפיו או את המשוגעים שלו בדרכו שלו, ואין סיבה לנהל טרור בענין ואין סיבה שיהיה זה פגיעה בכבוד רב אחר, אא"כ רוצים שאותו רב אחר יהיה גם כן כמו הרב שך.